

MİLLÎ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ DENİZ HARP OKULU

MARKAL Modeli ile Türkiye'nin Optimum Enerji Stratejilerinin Belirlenmesi

Dr.Egemen SULUKAN

EEMKON 2017

İstanbul, 16 Kasım 2017

MILLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ DENİZ HARP OKULU

Plan

- Amaç
- Enerji planlaması-makro ölçek
- Modelleme basamakları
- Enerji modeli genel yapısı
- Referans enerji sistemi
- Model bileşenleri
- Alternatif senaryolar
- Enerji Teknoloji Sistem Analiz Programı (ETSAP)
- ETSAP çalışmaları
- Sonuç

MILLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ DENİZ HARP OKULU

Amaç

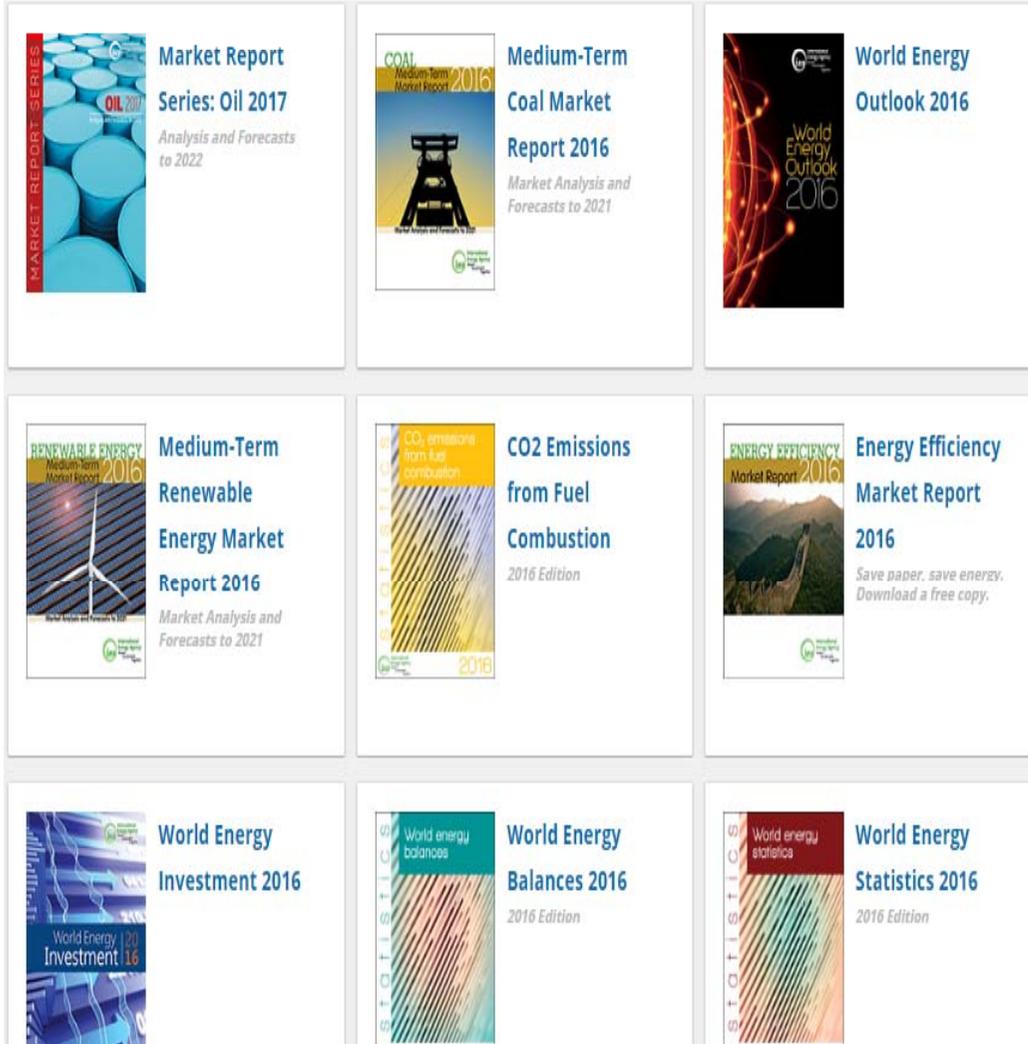
- Uzun vadeli,
- Yerli kaynaklarımızın en yüksek seviyelerde kullanıldığı,
- Maliyet etkin teknoloji ve yakıtların belirlendiği,
- Gelecek teknolojilerini de kapsayan,
- Enerji teknolojileri, ekonomisi ve çevresel faktörleri de içeren,
(**E**nergy-**E**conomy-**E**cology-**E**ngineering → **4E**)
- Ülke/tüketici çıkarlarını maksimize eden,
- 360° bir analiz ile **sürdürülebilir bir enerji modeli** geliştirmektir.

MILLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ DENİZ HARP OKULU

Enerji Planlaması-Makro Ölçek-IEA

Uluslararası Enerji Ajansı (OECD/IEA)

Misyonu

- üyelerine güvenilir, erişilebilir ve temiz enerji sağlamak olarak tanımlanmış.

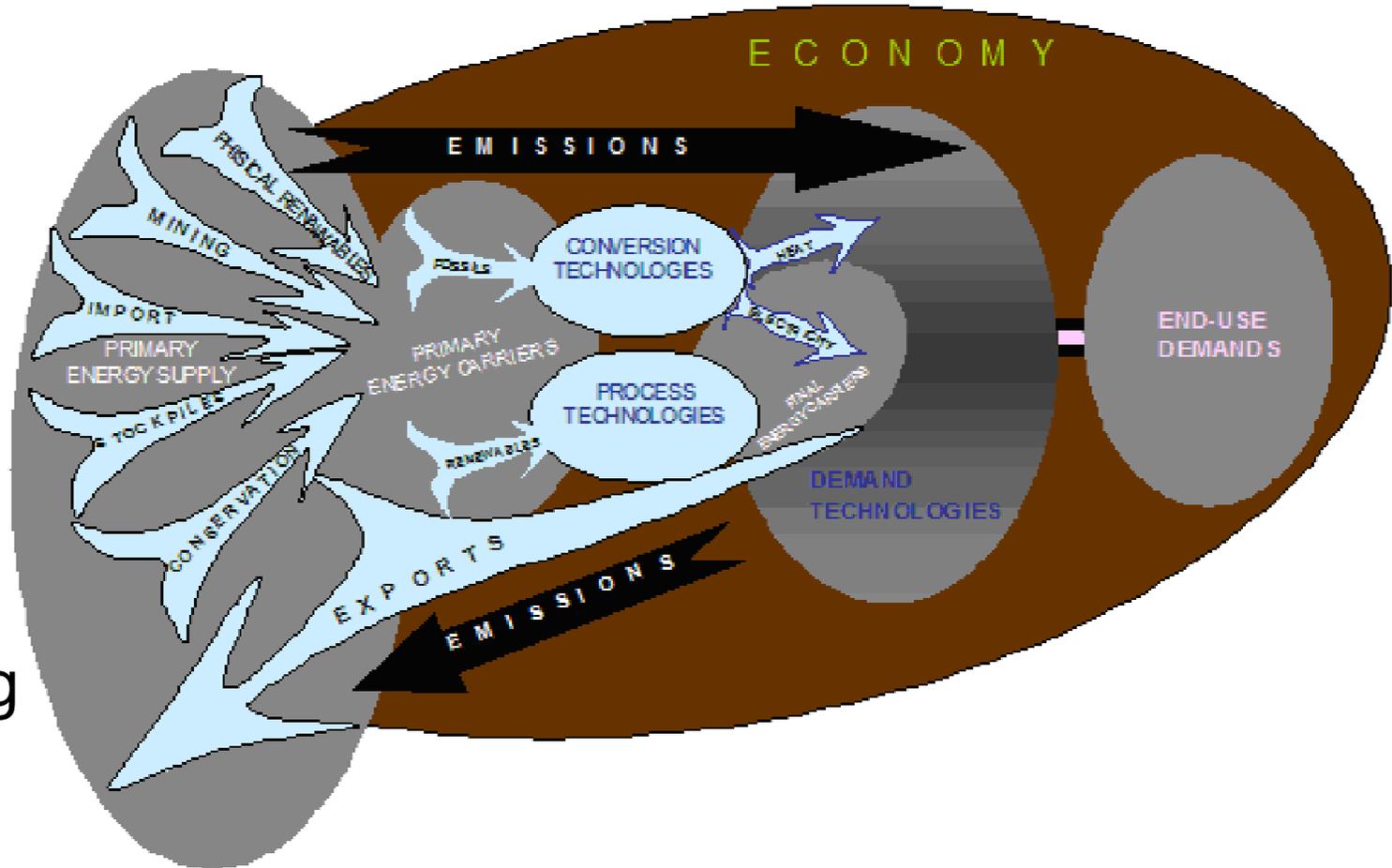
Bu misyon **4 alanda** takip ediliyor:

- enerji güvenliği,
- ekonomik kalkınma,
- çevresel farkındalık
- dünya genelinde katılım.

Enerji Modeli Genel Yapısı

4 E

- Energy
- Economy
- Ecology
- Engineering

MILLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ

DENİZ HARP OKULU

PRIMARY ENERGY SUPPLY

CONVERSION TECHNOLOGIES

END-USE TECHNOLOGIES

DEMAND FOR ENERGY SERVICE

(PRIMARY ENERGY)

(FINAL ENERGY)

(USEFUL ENERGY)

Renewables, e.g.

- Biomass
- Hydro
- Solar
- Wind

Mining, e.g.

- Crude oil
- Natural gas
- Coal

Imports, e.g.

- Crude oil
- Oil products

Exports, e.g.

- Oil products
- Coal

Fuel Processing Plants, e.g.

- Oil refineries
- Hydrogen prod.
- Ethanol prod.

Power Plants, e.g.

- Conventional fossil fueled
- IGCC
- Solar
- Wind
- Nuclear
- CCGT
- Fuel cells
- Combined heat and power

Industry, e.g.

- Steam boilers
- Machinery

Services, e.g.

- Air conditioners
- Light bulbs

Households, e.g.

- Space heaters
- Refrigerators

Agriculture, e.g.

- Irrigation pumps

Transport, e.g.

- Gasoline car
- Fuel cell bus

Industry, e.g.

- Process steam
- Motive power

Services, e.g.

- Cooling
- Lighting

Households, e.g.

- Space heat
- Refrigeration

Agriculture, e.g.

- Water supply

Transport, e.g.

- Person-km

RESOURCE SUPPLY-COST CURVES

TECHNOLOGY COST AND PERFORMANCE

DEVICE & EFFICIENCY COST AND PERFORMANCE

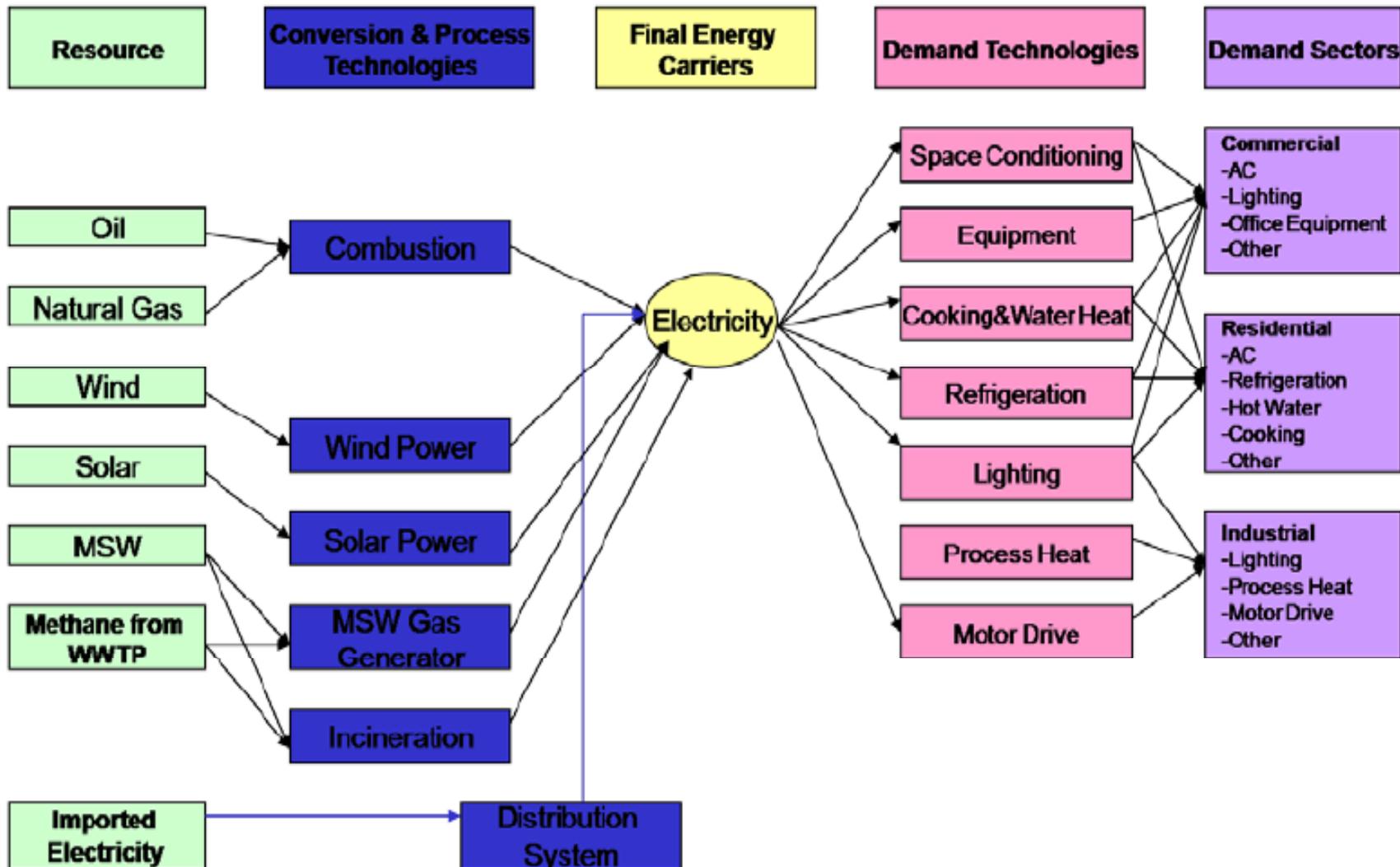
DEMAND PROJECTIONS

MİLLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ DENİZ HARP OKULU

Referans Enerji Sistemi

MILLI SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ DENİZ HARP OKULU

Modelleme Basamakları

- Model hedeflerinin belirlenmesi,
- Model formülasyonu,
- Veri toplama,
- Veri analizi,
- Model kalibrasyonu,
- Temel ve alternatif senaryoların modele uygulanması,
- Modelin çalıştırılması ve makul sonuçların alınması
- Hata analizi.

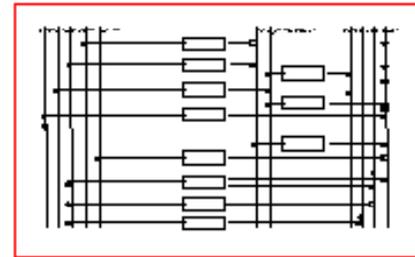

MİLLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ DENİZ HARP OKULU

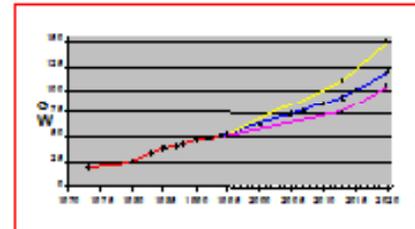
Enerji Sistem Modeli Bileşenleri

* Energy system topology & organization

RES

* Numerical data

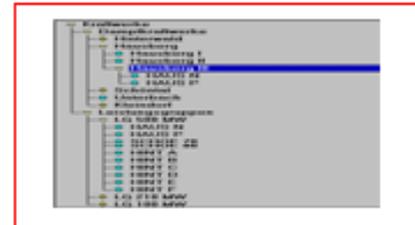
Time Series

* Mathematical structure
– transformation equations
– bounds, constraints
– user defined relations

$$P_{BHKW\_S} = \eta_{BHKW} \cdot P_{Coal\_BHKW}$$
$$O_{BHKW\_CO_2} = \varepsilon \cdot P_{Coal\_BHKW}$$
$$Q_{BHKW\_H} = \eta_2_{BHKW} \cdot P_{Coal\_BHKW}$$

GAMS Model

* Scenarios and strategies

Cases

MILLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ DENİZ HARP OKULU

enerji modelini oluşturan
iki temel bileşen

Teknoloji

Kaynak

•Teknik

Teknoloji verimi (EFF)
Emre amadelik (AV)
Yıllık kullanım yüzdesi (ANNUT)

•Ekonomik&Sosyal

GSMH-Nüfus-nüfus artış oranı
Teknoloji yatırım maliyeti (INVCOST)
Sabit işletim&bakım maliyetleri (FIXOM)
Değişken işletim&bakım maliyetleri (VAROM)
Enerji sistemine giren /çıkan tüm yakıt maliyetleri

•Çevre

Yakıt/teknoloji bazlı emisyon faktörleri
(kurulu güç/yıllık faaliyet)
Emisyon vergisi (uygulanabilir)

•Mühendislik

Tüm enerji kaynak/çevrim/son kullanıcı teknolojileri
Sistem yaklaşımı

MILLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ DENİZ HARP OKULU

Alternatif Senaryolar

- Arz kaynakları,
- Talep tarafı yönetimi,
- Hizmet dışına ayrılan/ticarileşen teknolojiler,
- Çevrim teknolojileri-enerji santralleri,
- Son kullanıcı teknolojileri,
- Emisyonlar,
- Enerji ithalatı / ihracatı,
- Uluslar arası ilişkilerin / enerji piyasalarının etkileri,
- Kanun / yönetmelik taslak çalışmaları (teşvik, fiyatlandırma)

MILLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ DENİZ HARP OKULU

Energy Technology Systems Analysis Programme (ETSAP) Technology Collaboration Programme of the IEA

Unique network of Energy Modelling teams from almost seventy countries use the MARKAL/TIMES family of models to support decision making in energy policy and analyse energy systems development.

A multilateral international agreement. The contracting parties are the governments of twenty countries, the European Commission and two sponsor foundations.

MILLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ DENİZ HARP OKULU

ETSAP Faaliyetlerinde Ülkemiz

 ETSAP ENERGY TECHNOLOGY SYSTEMS ANALYSIS PROGRAM

International Energy Agency
Implementing Agreement for a
Programme of Energy Technology Systems Analysis

**Joint Studies for New and
Mitigated Energy Systems**

Final Report of Annex XI (2008-2010)

October 2011

Editors:
Kathleen Vaillancourt
GianCarlo Tosato

257	competitiveness in Thailand utilizing MARKAL model. Sirindhorn International Institute of Technology, Thammasat University, Thailand. Proceedings of ICROS-SICE International Joint Conference, Fukuoka (Japan), March 21-24, 2010.			Thailand
Turkey				
258	Uyar T.S. Kirlidoğ M. Sağlam M. Sulukan E. (2008). Analysing the Carbon Mitigation Alternatives on Transport in the MARKAL-Turkey Model. Proceedings of the International Energy Workshop (IEW), Paris (France), June 30-July 2, 2008.	2	MARKAL	National: Turkey
259	Sulukan E. Sağlam M. Uyar T.S. Kirlidoğ M. (2010). Determining optimum energy strategies for Turkey by MARKAL model. Journal of Naval Science and Engineering 6 (1): 27-38.	3	MARKAL	National: Turkey
260	Uyar T.S. Kirlidoğ M. Sulukan E. Sağlam M. (2009). Determining Optimum Energy Strategies for Turkey by MARKAL Model. Research Project in Marmara University, Turkey. (Project # FEN-KPS-080805-0177).	2	MARKAL	National: Turkey
261	Sulukan E. (2010). Establishing Energy Efficient Utilization and Cost-Effective Energy Technologies Selection Strategies for Turkey using MARKAL Family of Models. Ph.D. Thesis 2010. Marmara University, Turkey, 125 p.	5	MARKAL	National: Turkey
262	Sulukan E. Sağlam M. Uyar T.S. (2009). Establishing energy efficiency and mitigation strategies in Turkey. Marmara University, Turkey. Proceedings of the ETSAP workshop, Venice (Italy), June 16, 2009.	1	MARKAL	National: Turkey
263	Uyar T.S. Sulukan E. Sağlam M. (2010). Emission Mitigation Scenarios in Turkish MARKAL Model. YTAM, New Technologies Research and Application Center, Marmara University, Istanbul Turkey. Proceedings of the ETSAP workshop, New Delhi (India), January 18-23, 2010.	1	MARKAL	National: Turkey
264	Sağlam M. (2010). Establishing Mitigation Strategies For Energy Related Emissions for Turkey using The MARKAL Family of Models. Ph.D. Thesis 2010. Marmara University, Turkey, 97 p.	5	MARKAL	National: Turkey
265	Sulukan E. Sağlam M. Uyar T.S. Kirlidoğ M. (2010.) A Preliminary Study for Post-Kyoto Period for Turkey by MARKAL Model. Proceedings of 5 th Ege Energy Symposium and Exhibition (IEESE-5), Denizli (Turkey), June 27-30, 2010.	2	MARKAL	National: Turkey
Ukraine				
266	Podolets R, Diachuk O. Trypolska G. (2010). Achieving EU Targets on Renewable Energy: Strategy for Ukraine. Department of Sector Forecasting and Market Conditions, Institute for Economy and Forecasting, Ukrainian National Academy of Sciences. Proceedings of the ETSAP workshop, Cork (Ireland), November 24, 2010.	1	TIMES	National: Ukraine
	Podolets R. Diachuk O. (2010). Dual problem of the coal sector development: Case	1	TIMES	National:

MILLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ DENİZ HARP OKULU

Analiz Çalışmaları ve Modelde Kaydedilen Gelişmeler

- Enerji **arz** seçenekleri
- Doğalgaz için özel bir referans enerji sistemi
- Sanayi alt kollarında kullanılan enerji **teknolojileri** ve enerji **talepleri**
- Konut enerji sistem analizi ve modellemesi
- Sivil hava taşımacılık sektörü ve teknolojileri
- Sivil denizcilik sektörü ve teknolojileri
- Tarım sektörü ve biyokütleden biyoyakıt üretimi
- Enerji üretim sektörü ve çevrim teknolojileri
- Yenilenebilir kaynaklardan elektrik üretim tesisleri
- GESler
- RESler
- Bina merkezi ısıtma sistemi
- Örnek bir endüstriyel besin işleme tesisi
analiz edilerek modellenmiştir.

MILLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ DENİZ HARP OKULU

Devam Eden Çalışmalar

- Farklı karakteristiklerde üç ayrı kent ölçeğinde ve
- Gemi enerji sistem analiz ve modelleme

MİLLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ DENİZ HARP OKULU

